

24. Kaupunginkirjasto¹⁾

Kirjaston kannalta v:n 1968 merkittävin tapahtuma oli Töölön uuden sivukirjaston rakennustöiden aloittaminen lokakuussa. Täten erittäin pitkäaikainen ja monivaiheinen suunnitelma vihdoinkin eteni ratkaisevasti kohti toteutumistaan.

Töölön sivukirjaston rakentamista koskeva aloite tehtiin ensimmäistä kertaa runsaat 30 vuotta sitten. Lokakuussa 1937 kirjastolautakunta kaupunginhallitukselle lähetetyssä kirjelmässä kiinnitti jälleen kerran huomiota pääkirjaston tavattomaan tilanahtauteen ja esitti samalla myös, että Töölön haaraosastoa varten rakennettaisiin »pienehkö talo». Sopi-vaa tonttia ryhdyttiin etsimään, mutta ke-sällä 1939 sivukirjasto sanottiin Runebergin-kadulla hallitsemastaan huoneistosta irti ja tilaa varattiin vanhasta kivirakennuksesta puhtaanapitolaitoksen tontilla. Uusi huoneisto oli aikaisempiin tiloihin nähden huomattavasti avarampi, joten rakennussuunnitelmien kehittäminen voitiin lykätä tulevaisuuteen. Töölön sivukirjasto onkin sittemmin toiminut jatkuvasti samassa talossa. On luonnollista, että toimintaedellytykset ovat kuluneiden vuosikymmenien aikana muuttuneet yhä epäedullisemmiksi ja vähitellen muodostaneet suoranaisten esteiden sivukirjaston palvelun kehittämiseksi nykyajan vaatimuksia vastaaviksi.

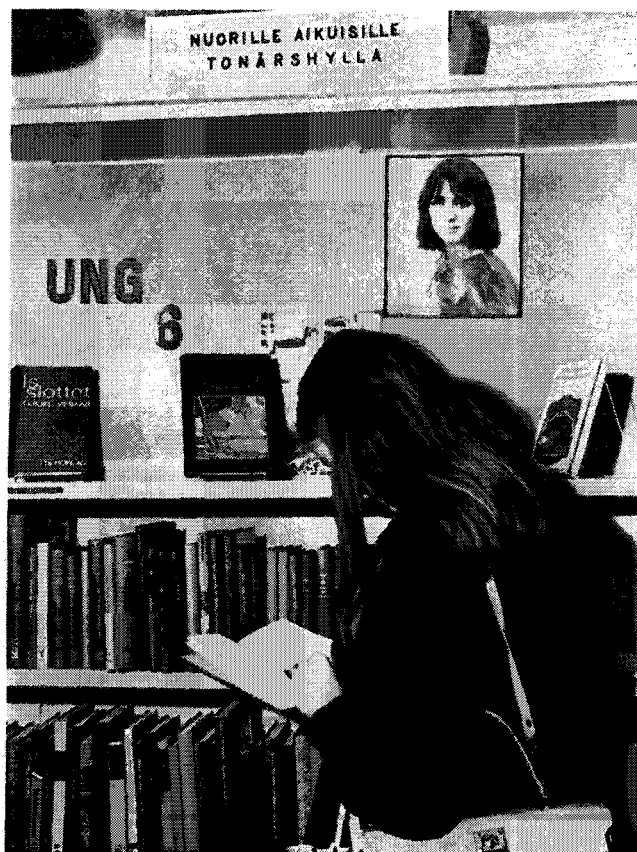
Kirjastolaitoksen lainaustilasto kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna yli 400 000:lla. Näin suurta lisäystä ei kirjaston yli satavuotisen toiminnan aikana ole aikaisemmin kirjattu. Tulosta on pidettävä seurauksena yleis-

sestä taloudellisesta lamakaudesta, vapaa-ajan lisääntymisestä ja ns. vapaan lauantain yleistymisestä sekä koulutustarpeen kasvusta. Kirjastoautotoiminnan laajentamisella on niin ikään ollut lainausta voimakkaasti stimuloiva vaikutus tuodessaan kirjaston palvelun kokonaan uusien lainaajaryhmien ulottuville.

Lainauksen lisääntyminen kertomusvuoden aikana vastasi yli seitsemän vuoden olettua normaalia kasvua. On ymmärrettävää, että näin poikkeuksellinen tilanne asetti kirjaston palvelukyvyyn kohtuuttomille koetuksille. Määrärahatilanne ei etenäkään kirjallisuushankinnan ja henkilökuntakustannusten osalta kyennyt myötäilemään suuresti vilkastunutta toimintaa. Vaikkeudet ilmenivät siten palvelumahdollisuuksien selvänä heikentymisenä.

Lainauksen kasvu koski huomattavassa määrin myös pääkirjastoa, josta ensimmäistä kertaa annettiin yli 700 000 kirjalainaa. Luku ylitti aikaisemman ennätyksen v:ltä 1933, jolloin taloudellinen lamakausi niin ikään vakavasti järkytti pääkirjaston toimintamahdollisuuksia erittäin ahtaassa ja epäkäytännöllisessä rakennuksessa. Vertailu muihin kirjastoihin osoittaa myös, että Helsingin pääkirjaston lainaus on ylittänyt Tukholman kaupunginkirjaston vastaavan lainauksen siitä huolimatta, että käytettävissä oleva hyötypinta-ala arkkit. Gunnar Asp-lundin 1920-luvulla suunnittelemassa Tukholman kirjastotalossa lienee runsaasti kaksinkertainen.

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja kaupunginkirjaston kertomuksen eripainoksessa.

Nuorten nurkkaus kiinnostaa siirryttäessä lastenosastolta aikuisten puolelle.

Kehitys on voimakkaasti tukenut käsitystä, että pääkirjastossa on, jotta jatkuvasti lisääntyvä lainausliike ylipäänsä olisi hallittavissa, suoritettava verrattain radikaalisia rakenteellisia ja menettelytapauudistuksia. Valitettavasti välttämättömien, uuteen osastojakoon ja keskitettyyn lainauspisteeseen tähtäävien toimenpiteitten suorittaminen kuitenkin mm. devalvaation johdosta siirtyi seuraavaan vuoteen.

Useista samanaikaisesti vaikuttaneista tekijöistä johtuen toimintavuosi oli kaupunginkirjaston vaikeimpia. Lainauksen nousun oletettavasti vähitellen jälleen tasaantuessa voitaneen palvelutasossa ilmenneet puuttellisuudet asteittain korjata, jolloin samalla luo-

daan nykyistä kestävämpi pohja tiedotustoiminnan määrätietoiselle kehittämiselle.

Henkilökunta. Kertomusvuoden päättyessä oli kaupunginkirjastossa 170 vakinaista ja 29 tilapäistä viranhaltijaa, työsuhteessa olevia kuukausipalkkaisia työntekijöitä oli 12. Tuntipalkkaisten kirjastoamanuenssien ja kirjastoapulaisten vuoden aikana suorittama työmäärä oli 103 626.5 tuntia, vastaten 63 kokopäiväisen työntekijän työmäärää.

Kaupunginkirjastoon valittiin uusina viranhaltijoina kirjastoamanuensseiksi: Liisa Eskelinen 1.1., Pirkko Pöysälä 1.2., Kirsti Keinänen 1.6., Laila Perttula 1.10. ja Toini Räsänen 1.11. lukien.

Seuraavat kaupunginkirjaston viranhalti-

jat siirtyivät toiseen kirjaston virkaan: tp. vanhemmaksi amanuenssiksi Svea Harms 1.4. ja vanh.amanuenssiksi Pirkko Hietanen 1.10. lukien.

Eläkkeelle siirtyivät vanh. kirj. aman. Lilith Lindberg 1.7. lukien, kirj. aman. Annikki Aro 1.8. ja sivukirj. hoit. Hanna Helansaari 10.12. lukien.

Kirjaston palveluksesta erosivat toiseen toimeen siirtymisen vuoksi kirj. aman. Ellen Vaaher 1.5. lukien ja os.hoit. Elna Elonheimo 1.11. lukien.

Kaupunginkirjaston palveluksessa oleville myönnettiin sairauden, tapaturmien ja äitiyslomien vuoksi virkavapautta yhteensä 4 880 päivää.

Kirjastotutkintoa varten vaadittavan harjoittelun suoritti 12 henkilöä. Harjoittelijoille järjestettiin kevätkaudella koulutustilaisuuksia (24 t), joissa käsiteltiin mm. kaupunginkirjaston historiaa ja organisaatiota, kirjallisuuden valintaperiaatteita ja hankintamenetelmiä, luokitusta ja luettelointia sekä kirjastotoiminnan erikoistyömuotoja. Harjoittelunohjaajana toimi apul.kirj.joht. Sirkka-Liisa Meri. Kirjastonjohtajan ja harjoittelunohjaajan lisäksi luentoja pitivät kirjaston omat esiteltyjen alojen erikoistuntijat sekä kirjastoneuvos Helle Kannila. Lisäksi harjoittelijat osallistuivat Helsingin kirjastoharjoittelijoiden yhteisluentoihin tutustuen täten myös tieteellisten kirjastojen toimintaan.

Kaupunginhallituksen koulutustoimikunnan järjestämälle tulokaskurssille osallistui kolme kirjastoamanuenssia.

Kirjastossa työskenteli kolme toimistokoulun harjoittelijaa. Työnopeettajana toimi kirj. janpit. Elsa Aarnio.

Sivukirjaston- ja osastonhoitajille järjestettiin pääkirjastossa tiedotustilaisuus 24.4., jossa käsiteltiin mm. ehdotusta uusiksi käyttö säännöiksi ja uusien työntekijöiden opastamista.

Kirjastoautotoiminta. Toisen kirjastoauton käyttöön saaminen edellisen vuoden loppupuolella antoi mahdollisuudet toiminnan huo-

mattavaan tehostamiseen. Lainojen kokonaisuus ylitti 400 000, joten ylikuormitus on muutamien pysäköintipisteiden osalta ollut edelleenkin jatkuvaa. Pukinmäessä toimivat sivukirjasto ja kirjastoauto kokeilu- luontoisesti muutaman kuukauden rinnakkain. Koska kirjastoauton lainausluvut eivät suuresti poikenneet sivukirjaston vastaavasta tilastosta, katsottiin Pukinmäen sivukirjaston toiminta voitavan lopettaa 1.3. lukien ja kokonaisuudessaan korvata kirjastoauton tarjoamalla palvelulla. Uutena pysäköintipisteinä liitettiin 1.12. kirjastoautojen reittiin Pihlajamäen vanhusten asuintalo, Pihlajamäentie 3. Myös tältä osin toiminta oli kokeilu- luontoista tähdäten kokemusten saamiseen lainauspalvelun tarjoamisesta kirjastoauton avulla vanhainkotien asukkaille. Eräitä pienehköjä tarkistuksia lukuun ottamatta kirjastoautojen aikataulu pysyi muilta osin muuttumattomana.

Musiikkiosasto. Pääkirjaston kolmannen kerroksen opintosalin yhteydessä olevaan musiikkiosastoon hankittiin kertomusvuoden aikana 297 levyä, joista osa kielilevyjä ja ns. kirjallisia äänilevyjä. Levyjen kokonaisuus oli vuoden lopussa 1 730. Levyjen kuuntelijoita oli yht. 9 897, jotka kuuntelivat yht. 10 848 levyä.

Mikrofilmit. Helsingissä ilmestyneiden sanomalehtien ja vanhimpien maassamme ilmestyneiden lehtien hankintaa mikrofilmeinä jatkettiin. Vuoden lopussa mikrofilmitallien lukumäärä oli 2 832.

Kaukolaina. Muille kirjastoille lähetettiin lainaksi yhteensä 733 (ed. v. 471) teosta, joista 138 (33) ulkomaille. Muista kirjastoista saatiin lainaksi 60 (12) kirjaa, joista 25 (—) ulkomailta. Jäljennepalvelusta huolehdittiin yhteistoiminnassa alan erikoisliikkeiden kanssa.

Julkaisutoiminta. Henkilökuntalehti »Kirjaston Kuulumisia», jota jaettiin myös pääkaupungin sanomalehdille ja erälle maamme kirjastoille, ilmestyi kymmenenä numerona. Tait. Martti Mykkäsen suunnittelema kau-

Lukulaitteita käyttäen voidaan mikrofilmattuja sanomalehtiä tutkia helposti ja mukavasti. Käytettävissä ovat miltei kaikki Helsingissä ilmestyneet sanomalehdet ja pääosa maamme vanhempaa lehdistöä.

punginkirjaston juliste »Kivat kirjat kirjastosta» (»Bibban har böckerna») valmistui ja suomenkielistä julistetta jaettiin kaupungin kansakoulujen luokille. Englantilainen kirjastoalan ammattilehti »The Library World», joka vuosittain palkitsee kirjastojen parhaat painotuotteet, antoi julisteelle toisen kansainvälisen palkinnon kilpailun yleisessä sarjassa. Uusien työntekijöiden opastamisen helpottamiseksi laadittiin moniste »Lainauskirjanpitoon liittyvät tehtävät».

Kokoukset ja opintomatkat. Tampereen, Turun ja Helsingin kirjastonjohtajien neuvottelukokous pidettiin tänä vuonna Turussa 12.—13.11. Keskusteluissa käsiteltiin mm. suoritehintalaskelmissa sovellettavia periaatteita ja viisipäiväisen työviikon aiheuttamia työaikajärjestelyjä sekä tutustuttiin Turun pääkirjaston muutostöihin ja Martin vuosi sitten valmistuneeseen sivukirjastoon.

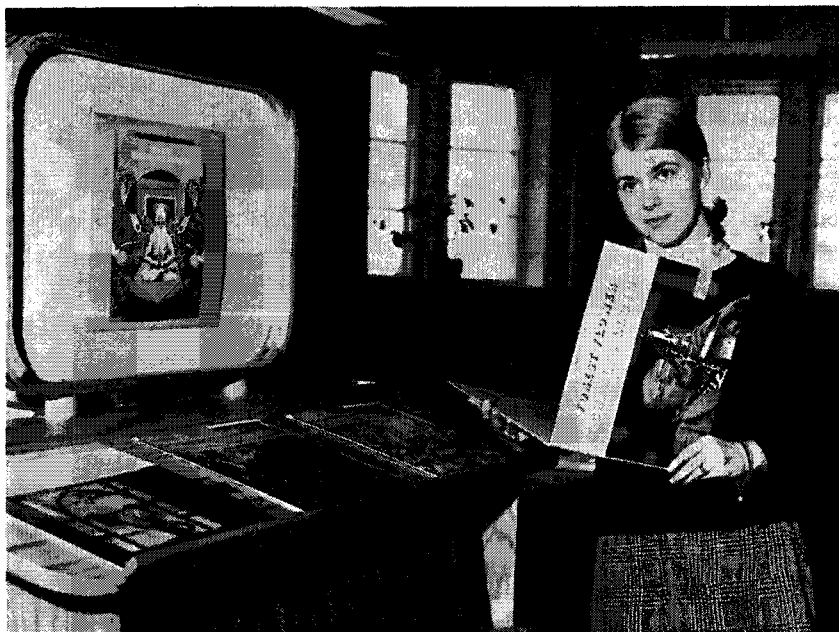
Kirj.joht. Sven Hirn osallistui myös suurten kaupunginkirjastojen johtajien kokouk-

seen 26.—27.11. Kuopiossa. Kokouksessa käsiteltiin mm. harjoittelijoiden palkkausta, lauantapäivien aukioloaikoja ja lainauslukuja sekä kirjastoautoista saatuja kokemuksia.

Apul.kirj.joht. Sirkka-Liisa Meri suoritti loppuun pohjoismaisen kirjastonhoitajien jatkokoulun osallistumalla kesäkurssiin Kungälvissä 9.5.—21.6.

Sivukirj.hoit. Kaija Salonen osallistui 18.—24.8. Kansainvälisen Kirjastoseurojen Liiton edustajiston (IFLA General Council) 34. kokoukseen Frankfurt am Mainissa sekä sitä edeltäneeseen IFLA:n lastenkirjastojaoston seminaariin 15.—17.8., jossa hän selosti lastenkirjastonhoitajien koulutusta Suomessa. IFLA:n edustajiston kokoukseen osallistui myös apul.kirj.joht. Eila Wirla, joka lisäksi osallistui Haagissa 5.—6.12. pidettyyn IFLA:n yleisten kirjastojen jaoston kokoukseen.

Bergenissä 30.6.—3.7. pidettyyn 11. pohjoismaiseen kirjastokokoukseen osallistuivat

Ahtaassa pääkirjastossa kuunnellaan innokkaasti levyjä. Kokoelma on vuosien kuluessa karitunut melko monipuoliseksi ja värikkäitä kansioita tarkastellessaan nuoretkin löytävät mieleistään kuunneltavaa.

apul.kirj.joht. Eila Wirla, laitoskirj.joht. Mirjam Nyberg, os.hoit. Elna Elonheimo, sivukirj.hoit. Kaarina Lindblad ja kirj. aman. Sulo Engström. Sivukirj.hoit. Kaija Salonen osallistui 9.—12.5. III pohjoismaiseen lastenkirjailijakongressiin Tanskassa ja kirj.aman. Sirkka Svedberg 4.—6.4. Ruotsin lastenkirjastonhoitajien kokoukseen Hälsingborgissa.

Audiovisuaaliseen kirjastokurssiin Jyväskylässä 9.—13.7. osallistuivat os.hoit. Elna Elonheimo, kirj.aman. Reino Saarnio ja tuntip. kirj.aman. Paula Hannukainen. Laitoskirjastonhoitajien neuvottelupäiviin Nokialla 19.—21.9. osallistuivat kirj.amanuenssit Rauni Aalto, Marjut Kianto ja Pirkko Pöysälä sekä laitoskirj.joht. Mirjam Nyberg, joka toimi neuvottelupäivien johtajana. Kirj. aman. Pöysälä alusti päivillä keskustelun laitoskirjastonhoitajien koulutuksesta ja kirj. aman. Aalto osallistui kirjanvalinnasta käytyyn korokekeskusteluun. Södra Finlands

svenska biblioteksföreningenin vuosikokoukseen Kauniaisissa 31.8.—1.9. osallistui kuusi kirjaston viranhaltijaa. Sivukirj.hoit. Kaija Salonen esitelmöi kokouksessa koulun ja kirjaston yhteistyöstä. Kirj.amanuenssit Sinikka Pyötsiä ja Sirkka Svedberg osallistuivat 7.—8.12. Suomen Nuortenkirjaneuvoston ja Yleisradion järjestämään radioseminaariin. Kirj.aman. Pirkko Pöysälä osallistui Parantolaopiston opintopäiville Helsingissä 25.—26.10.

Apul.kirj.joht. Eila Wirla suoritti 9.—18. 12. Bibliothekarische Auslandstellen kutsumana opintomatkan Saksan kirjastoihin. Sivukirj.hoit. Taimi Ylitälo suoritti opintomatkan Englantiin 7.5.—15.6. British Councilin stipendin turvin.

Os.hoit. Maj-Lis Holmström päätti 8 kk kestäneen työskentelynsä Newcastle'n yliopiston kirjastossa 30.6. Kirj.aman. Sinikka Pyötsiä työskenteli 1.1.—31.5. Södertäljen kaupunginkirjastossa ja tuntip. kirj.apul. Mar-

jatta Lahti 1.5.—30.6. Oslon kaupunginkirjastossa. Kirj.hoit. Lena Hedener Luulajasta työskenteli kaupunginkirjastossa 1.—31.7. ja kirj.apul. Sheila Mitchell Newcastlesta 29.7.—24.8.

Vierailut ja kirjaston esittelyt. Kertomusvuoden aikana on kirjaston toimintaan tutustunut useita vierailijaryhmiä, kuten Taide-teollisen oppilaitoksen sisustustaiteen osaston opiskelijoita, Helsingin sos.dem. naispiirin jäseniä, Helsingin teatterikoulun 1. vuosikurssi ja Puotilan kirjakaupan henkilökunta. Yli 30 Suomen tieteellisen kirjastoseuran jäsentä vieraili kirjastossa sunnuntaina 13.10. Vieraat tutustuivat kirjastoautoihin, Kulosaaren sivukirjastoon ja Kallion kirjastoon, missä nautittiin kaupungin tarjoamat kahvit. Kirj.joht. Sven Hirn alusti keskustelun tieteellisten ja yleisten kirjastojen yhteistyöstä.

Pääkirjastoa, sivukirjastoa ja kirjastoautoja esiteltiin useille ulkomaisille vieraille, joista mainittakoon: kirjastokoulun opettaja prof. L. Dorothy Bevis Washingtonista, kirj.hoit. Helena Sandblad Solnasta, kirj.hoit. Arnold Peterson Ruotsista, kirjastonhoitajat Marianne Berggren Piteåsta ja Marianne Wahlberg Bodenista, kirjastonhoitajat D. Gladman ja E. Mieloy Torontosta, neuvostoliittolaisen Znamije-seuran nelihenkinen valtuuskunta, 30-henkinen eestiläinen matkailijaryhmä sekä Unescon Tanskassa järjestämän kehitysmaiden kirjastokoulujen opettajille tarkoitetun jatkokoulun 15 osanottajaa ja heidän kaksi tanskalaista opettajaansa. Pohjoismaiden kirjastotoimen johtajat Erik Allerslev Jensen, Anders Andreassen, Bengt Hjelmqvist ja Kaarina Ranta tutustuivat Helsingissä pidetyn kokouksen yhteydessä Kulosaaren ja Vuosaaren sivukirjastoihin sekä kirjastoautoihin. Tutustumisretkeen osallistuvivat kirjastontarkastajat Barbro Boldt ja Sirkka Sarkola.

Pääkirjastoa ja sivukirjastoja esiteltiin lisäksi mm. Svenska social- och kommunalhögskolanin kirjastotutkimnon opiskelijoille,

Helsingin kristillisen kansanopiston oppilaille, Helsingin evankeelisen kansankorkeakoulun oppilaille ja Helsingin kaupungin Kähertäjäkoulun oppilaille. Kirjaston henkilökuntaa on haastateltu eri lehdissä ja kirjastoauto toiminnasta järjestettiin esittelytilaisuus Pihlajamäen vanhustentalon asukkaille.

Lastenkirjastotoiminta. Kansa- ja oppikoulujen luokille pidettiin 86 kirjastonkäytön opetustuntia, joihin osallistui yhteensä 2 381 koululaista. Tämä toiminta perustui järjestelmälliseen yhteistyöhön kouluviranomaisten kanssa. Kansakoulujen tarkastajien ja kirjaston yhdessä allekirjoittama kehoitus vierailla määrättyjen luokkien kanssa lähimmässä sivukirjastossa lähetettiin koulujen johtajaopettajille, joille samalla toimitettiin jakeluun kirjastoa esittelevää tiedotusaineistoa ja julistetta »Kivat kirjat kirjastosta». Kallion sivukirjastossa vieraili lisäksi 12 lastentarhaluokkaa, yht. 315 lasta ja Munkkiniemen sivukirjastossa yksi lastentarhaluokka, yht. 20 lasta. Tietokilpailuja järjestettiin pääkirjastossa sekä Kallion, Eteläisessä, Herttoniemen, Maunulan, Lauttasaaren ja Malmin sivukirjastoissa ja osanottajia oli 1 142. Satutunteja pidettiin pääkirjastossa sekä Kallion, Vallilan, Vuosaaren, Maunulan ja Kulosaaren sivukirjastoissa, osanottajamäärä yhteensä 3 324. Satutunneilla vieraili nukketatteri neljä kertaa.

Pääkirjastossa pidettiin 22.5. keskustelutilaisuus, jossa os.hoit. Ulla Lehtonen esitti alustuksen aiheesta »Satutunnit kirjastossa» ja sivukirj.hoit. Kaija Salonen aiheesta »Kirjastossa pidettävät koululuokkien opetustunnit». Läsnä oli sivukirjaston- ja osastonhoitajia sekä lastenosastoilla työskenteleviä ammuensseja yht. 35.

Kansainvälisen nuortenkirjapäivän 2.4. yhteydessä järjestettiin osastoilla ja sivukirjastoissa aiheeseen liittyviä näyttelyjä ja satutunteja ja kouluradio vieraili Kallion sivukirjaston lastenosastolla haastatellen osastonhoitajaa ja asiakkaita. Kouluradion ohjelman asiantuntijana toimi sivukirj.hoit.

Kaija Salonen, joka lisäksi puhui Barnavårdsföreningen i Finland -yhdistyksen esitelmätilaisuudessa aiheesta »Lapset, kirjat ja kirjastot» sekä selosti Helsingin kaupungin kokeiluperuskoulun yhdeksänsille luokille kaupunginkirjaston toimintaa. Kirj.aman. Kristina Fagerholm piti ruotsinkielisten lastentarhojen lasten vanhemmille järjestämissä tilaisuuksissa sekä Folkhälsanin lasten vanhemmille järjestämällä kurssilla esitelmää esikouluikäisten lasten lukemisesta.

Laitoskirjastotoiminta. Hesperian sairaalan osastonhoitajille ja apulaisosastonhoitajille järjestettiin kirjaston esittelytilaisuuksia. Malmin sairaalassa kirj.aman. Pirkko Pöysälä selosti osastonhoitajien kokouksessa laitoskirjastotoimintaa ko. sairaalassa sekä muualla Suomessa. Kokouspöytäkirjan liitteinä jaettiin kaikille sairaalan osastoille kirjastotoimintaa valaisevat esitteet. Hesperian sairaalan koulutustoimikuntaan pyydettiin jäseneksi myös kirjaston edustaja.

Kaupunginhallituksen luvalla on kirjastotoimintaa jatkettu Helsingin yliopistollisen keskussairaalan polio-osastolla ja IV sisätautien klinikan munuaisosastolla. Sokeain kirjastosta välitettiin äänikirjoja vanhainkodeissa hoidettaville näkövammaisille vanhuksille. Äänikirjalainoja oli 154 ja kuuntelijoita 16.

Kerhotoiminta. Pääkirjaston Cercle de littérature française kokoontui viisi kertaa. Esitelmää pitivät P. Guy Béthune ja Jean-Claude Terrac, osanottajia oli keskim. 18. Espanjan kerho kokoontui viisi kertaa Alfonso Retan johdolla ja osanottajia oli keskim. 8. Kallion sivukirjastossa järjestettiin kaksi musiikki-iltaa, joissa oli osanottajia keskim. 14. Esitelmää pitivät pianisti Jukka Määttänen ja tait. Ilpo Mansnerus. Kalliossa järjestettiin myös kaksi kirjallista iltaa, joissa molemmissa puhui opetusneuvos Yrjö Kallinen. Osanottajia oli keskim. 77.

Vanh.kirj. aman. Rauni Aalto piti kirjallisuuserhoa Hesperian sairaalan päiväosastolla. Tilaisuuksia oli 15 ja osanottajien luku-

määrä oli keskim. 15. Kerhotoiminta tapahtui ryhmätyöskentelyn muodossa, mikä osoittautui erittäin hedelmälliseksi. Ohjelmassa oli potilaiden pitämiä kirjailijaesittelyjä, vapaata keskustelua ja tietokilpailuja, lisäksi kuunneltiin kirjallisia äänilevyjä. Tuntip. kirj.apul. Thyra Haikka johti englanninkielen keskustelukerhoa Hesperian sairaalassa. Ryhmä oli suhteellisen pieni ja se kokoontui helmikuun lopusta lähtien kerran viikossa kesäkuukausia lukuun ottamatta. Nikkilän sairaalakirjastossa pidettiin viisi musiikki-iltaa, joissa oli osanottajia keskim. 20. Musiikin esittelystä huolehti sairaalan musiikkiterapeutti, opett. Petri Lehikoinen.

Kirjavarasto. Kirjastoon hankittiin ja lueteloitiin 80 494 uutta kirjaa ja kokoelmista poistettiin 49 222 teosta. Kirjakokoelma kasvoi vuoden aikana 31 272 kirjalla ja teosten kokonaismäärä oli vuoden lopussa 985 590.

Kirjastoon tilattiin tai saatiin vapaakappaleina 782 eri aikakauslehteä yhteensä 2 767 vuosikertaa. Sanomalehtivuositertojen kokonaismäärä oli 1 025 edustaen 108 eri lehteä.

Aukioloajat. Kirjaston aukioloaikoja muutettiin 1.9.1968 lukien siten, että pääkirjasto ja ns. kahden vuoron sivukirjastot olivat avoinna arkisin klo 9.30—20 ja lauantaisin klo 9.30—15. Pääkirjasto sekä Kallion ja Töölön sivukirjastojen opintosalit olivat avoinna arkisin klo 9.30—21, lauantaisin klo 9.30—18 ja sunnuntaisin klo 9.30—21; lasten lukusalit pääkirjastossa ja Kalliossa arkisin klo 9.30—20, lauantaisin klo 9.30—15 ja sunnuntaisin klo 14—20. Pääkirjaston ja Kallion sivukirjaston sanomalehtisalit ovat lauantaisin avoinna klo 18 asti. Muilta osin aukioloajat ovat samat kuin aikaisemmin. Kaupunginkirjaston kaikki osastot suljettiin 1.6.—31.8. välisenä aikana lauantaisin klo 15.

Tulot. Kaupunginkirjaston tulot nousivat kertomusvuonna 2 164 341 mk:aan, josta valtionavun osuus oli 1 975 239 mk ja muita tuloja yhteensä 189 102 mk.

24. Kaupunginkirjasto

Menot. Kertomusvuoden talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 6 226 533 mk, v:lta 1967 siirtyi 107 770 mk, joten käytettävissä oli yhteensä 6 334 303 mk. Tilien mukaiset menot nousivat 6 098 961 mk:aan, v:lle 1969 siirtyi 181 704 mk, joten käyttämättä jäi 53 638 mk.

Menojen jakautuma oli seuraava: palkka-menoja 3 746 979 mk (61.4 %), kirjallisuus- ja sidontakuluja, lehtitilauksmaksuja sekä äänilevyjen ja mikrofilmien hankinta 1 258 495 mk (20.6 %), josta pelkästään kirjallisuuden hankintaan käytettiin 761 155 mk; huoneisto-, siivous- ja kalustomenot 851 242 mk (14.0 %) sekä kuljetus- ym. kustannukset 242 244 mk (4.0 %).

Kirjastolautakunnan valvonnan alaiset yritykset. Kirjastolautakunta valvoi seuraavien yleishyödyllisten yritysten ja laitosten saamien avustusten käyttöä: Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunnan kirjasto, Yhdistys Kirjoja Sokeille, Kasvatusopillinen kirjasto ja lukusalisäätiö, Bragen leikekokoelma sekä Pykälä-yhdistys ja Juristklubben Codex.

*Lainojen jakaantuminen kauno- ja tietokirjallisuuteen aikuisten sekä nuorten ja lasten lainausosastoilla:
 Utlåningens fördelning på fack- och skönlitteratur vid avdelningarna för vuxna samt barn och ungdom:
 Fiction and non-fiction book issues in adult and junior departments:*

Lainauspiste Utlåningsställe Lending point	Aikuisten kirjallainat/Utlåning åt vuxna/ Issues to adults			Lasten ja nuorten kirjallainat/Utlåning åt barn och ungdom/Issues to children and young people			Kirjallainat kaikkiaan/Boklån inalles/ Total adult and junior				
	Tieto- kirjallisuus Fack- litteratur Non-fiction	Kauno- kirjallisuus Skön- litteratur Fiction	Yhteensä Summa Total	Tieto- kirjallisuus Fack- litteratur Non-fiction	Kauno- kirjallisuus Skön- litteratur Fiction	Yhteensä Summa Total	Tieto- kirjallisuus Fack- litteratur Non-fiction	%	Kauno- kirjallisuus Skön- litteratur Fiction	%	Yhteensä Summa Total
Pääkirjasto/Huvudbiblioteket/Main Library ...	304 554	313 663	618 217	17 469	85 201	102 670	322 023	44.7	398 864	55.3	720 887
Sivukirjasto/Filial/Branch Library:											
Kallio/Berghäll	119 721	189 144	308 865	14 818	77 534	92 352	134 539	33.5	266 678	66.5	401 217
Töölö/Tölö	52 845	72 695	125 540	7 918	42 025	49 943	60 763	34.6	114 720	65.4	175 483
Vallila/Vallgård	33 283	61 126	94 409	3 038	26 848	29 886	36 321	29.2	87 974	70.8	124 295
Käpylä/Kottby	34 881	49 290	84 171	5 299	38 430	43 729	40 180	31.4	87 720	68.6	127 900
Eteläinen/Södra	29 977	49 163	79 140	6 951	37 960	44 911	36 928	29.8	87 123	70.2	124 051
Vuosaari/Nordsjö	13 642	32 740	46 382	2 442	41 083	43 525	16 084	17.9	73 823	82.1	89 907
Toukola/Majstad	5 326	10 775	16 101	635	4 754	5 389	5 961	27.7	15 529	72.3	21 490
Haaga/Haga	33 402	68 091	101 493	4 360	37 609	41 969	37 762	26.3	105 700	73.7	143 462
Herttoniemi/Hertonäs	28 944	48 491	77 435	3 967	41 782	45 749	32 911	26.7	90 273	73.3	123 184
Maunula/Månsas	17 727	34 570	52 297	3 729	42 883	46 612	21 456	21.7	77 453	78.3	98 909
Kulosaari/Brändö	9 103	19 800	28 903	1 869	16 316	18 185	10 972	23.3	36 116	76.7	47 088
Lauttasaari/Drumsö	39 769	64 903	104 672	4 489	37 189	41 678	44 258	30.2	102 092	69.8	146 350
Munkkiniemi/Munksnäs	35 764	54 654	90 418	4 097	29 897	33 994	39 861	32.0	84 551	68.0	124 412
Malmi/Malm	10 496	17 065	27 561	1 328	17 747	19 075	11 824	25.4	34 812	74.6	46 636
Oulunkylä/Äggelby	8 524	21 268	29 792	1 241	17 243	18 484	9 765	20.2	38 511	79.8	48 276
Pakila/Baggböle	6 080	13 327	19 407	1 122	15 885	17 007	7 202	19.8	29 212	80.2	36 414
Puistola/Parkstad	8 866	13 630	22 496	2 082	20 573	22 655	10 948	24.2	34 203	75.8	45 151
Laitos-/Anstaltsbiblioteket/Institution Library	38 785	72 942	111 727	538	5 575	6 113	39 323	33.4	78 517	66.6	117 840
Tapanila/Staffansby	3 691	9 243	12 934	1 293	17 165	18 458	4 984	15.9	26 408	84.1	31 392
Pitäjänmäki/Sockenbacka	15 254	31 724	46 978	3 000	20 851	23 851	18 254	25.8	52 575	74.2	70 829
Vartiokylä/Botby	16 875	29 348	46 223	2 823	32 839	35 662	19 698	24.1	62 187	75.9	81 885
Pukinmäki/Bocksbacka	212	405	617	29	202	231	241	28.4	607	71.6	848
Suomenlinna/Sveaborg	2 403	5 691	8 094	987	5 603	6 590	3 390	23.1	11 294	76.9	14 684
Porolahti/Porovik	11 038	31 120	42 158	5 544	32 928	38 472	16 582	20.6	64 048	79.4	80 630
Vallisaari/Skanslandet	272	913	1 185	74	957	1 031	346	15.6	1 870	84.4	2 216
Kaarela/Kärböle	12 881	24 496	37 377	2 289	21 828	24 117	15 170	24.7	46 324	75.3	61 494
Kirjastoauto-os./Bokbussavd./Bookmobile ...	40 312	144 328	184 640	8 697	219 885	228 582	49 009	11.9	364 213	88.1	413 222
Yhteensä/Summa/Total of issues	934 627	1 484 605	2 419 232	112 128	988 792	1 100 920	1 046 755	29.7	2 473 397	70.3	3 520 152

24. Kaupunginkirjasto

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaiseva taulukko:

Tabell över utlåningen av litteratur på olika språk:

Table illustrating the issues in different languages:

Lainauspiste Utlåningställe Lending point	Suomenk. kirjallisuus Finskspråkig litt. Finnish literature		Skand. kirjallisuus Litt. på skand. språk Scand. literature		Muunk. kirjallisuus Litt. på utl. språk Foreign literature		Kaikkiaan Sammandrag Total	
		%		%		%		%
Pääkirjasto/Huvudbiblioteket/ Main Library	524 343	72.7	150 838	20.9	45 706	6.4	720 887	20.5
Sivukirjasto/Filial/Branch Library:								
Kallio/Berghäll	382 282	95.3	15 731	3.9	3 204	0.8	401 217	11.4
Töölö/Tölö	142 300	81.1	27 573	15.7	5 610	3.2	175 483	5.0
Vallila/Vallgård	118 401	95.2	5 076	4.1	818	0.7	124 295	3.5
Käpylä/Kottby	113 583	88.8	8 700	6.8	5 617	4.4	127 900	3.6
Eteläinen/Södra	110 107	88.8	12 655	10.2	1 289	1.0	124 051	3.5
Vuosaari/Nordsjö	85 692	95.3	3 704	4.1	511	0.6	89 907	2.6
Toukola/Majstad	20 576	95.7	828	3.9	86	0.4	21 490	0.6
Haaga/Haga	133 642	93.2	8 094	5.6	1 726	1.2	143 462	4.1
Herttoniemi/Hertonäs	112 330	91.2	9 484	7.7	1 370	1.1	123 184	3.5
Maunula/Månsas	93 209	94.2	4 968	5.0	732	0.8	98 909	2.8
Kulosaari/Brändö	36 249	77.0	9 754	20.7	1 085	2.3	47 088	1.3
Lauttasaari/Drumsö	113 289	77.4	28 358	19.4	4 703	3.2	146 350	4.2
Munkkiniemi/Munksnäs	98 051	78.8	21 889	17.6	4 472	3.6	124 412	3.5
Malmi/Malm	45 295	97.1	1 132	2.4	209	0.5	46 636	1.3
Oulunkylä/Äggelby	44 302	91.8	3 425	7.1	549	1.1	48 276	1.4
Pakila/Baggböle	35 754	98.2	482	1.3	178	0.5	36 414	1.0
Puistola/Parkstad	43 773	96.9	979	2.2	399	0.9	45 151	1.3
Laitos-/Anstaltsbiblioteket/ Institution Library	104 267	88.5	12 345	10.5	1 228	1.0	117 840	3.4
Tapanila/Staffansby	31 128	99.2	226	0.7	38	0.1	31 392	0.9
Pitäjänmäki/Sockenbacka	63 105	89.1	6 484	9.2	1 240	1.7	70 829	2.0
Vartiokylä/Botby	75 537	92.3	5 519	6.7	829	1.0	81 885	2.3
Pukinmäki/Bocksbacka	811	95.6	33	3.9	4	0.5	848	0.1
Suomenlinna/Sveaborg	14 456	98.4	186	1.3	42	0.3	14 684	0.4
Porolahti/Porovik	76 447	94.8	3 535	4.4	648	0.8	80 630	2.3
Vallisaari/Skanslandet	2 173	98.1	38	1.7	5	0.2	2 216	0.1
Kaarela/Kårböle	51 363	83.5	8 852	14.4	1 279	2.1	61 494	1.7
Kirjastoauto-os./Bokbussavd./ Bookmobile	374 095	90.5	33 071	8.0	6 056	1.5	413 222	11.7
Yhteensä/Summa/Total of issues	3 046 560	86.5	383 959	10.9	89 633	2.6	3 520 152	100.0
(1967)	2 641 279	85.9	352 798	11.4	80 511	2.7	3 074 588	100.0